

Geen dode letter ...

Een inhoudelijke invulling van de non-discriminatie-overeenkomst

Nora Bogaert e.a.

Op 15 juli 1993 ondertekenden de Vlaamse Minister van Onderwijs en de overkoepelende organen van de inrichtende machten de *Gemeenschappelijke verklaring inzake een non-discriminatiebeleid in het onderwijs*. Deze verklaring beoogt een bewuste opstelling van de school, de lerarengroep en de leerlingen tegenover discriminatie en de evenredige aanwezigheid van doelgroepeleringen¹ over de scholen van de gemeente of stad. De bedoeling is dat de inrichtende machten van de gemeenten met een bepaald percentage doelgroepeleringen via een plaatselijke overeenkomst de vernoemde streefdoelen concretiseren.

In de stad Diest werd op 17 juni 1996, in navolging van de richtlijnen en na uitgebreid plaatselijk overleg, een overeenkomst ondertekend tussen de verschillende scholen van de stad. In vele andere steden en gemeenten was hetzelfde reeds gebeurd.

Wat Diest van de andere 'overeenkomstmakers' onderscheidt, is dat het Diestse non-discriminatieplatform de volgende resolute beslissing nam: de overeenkomst zou 'levende letter' worden. In de overeenkomst zelf werden daartoe een aantal garanties ingebouwd. Een belangrijke inspiratiebron hierbij was het Onderwijsvoorrangsbeleid (OVB), dat onder meer op een zestigtal middelbare scholen in Vlaanderen achterstand en achterstelling

bestrijdt. Twee werkingsdomeinen van dat OVB werden in de Diestse overeenkomst naar voren geschoven: taalvaardigheidsonderwijs en intercultureel onderwijs (ICO).

De keuze voor taalvaardigheidsonderwijs werd in Diest, net zoals in het OVB, ingegeven door de wetenschap dat zeer weinig allochtone leerlingen, maar ook slechts 50 % van de autochtone leerlingen over de noodzakelijke schoolse taalvaardigheid beschikken als zij het secundair onderwijs

binnenkomen. Achterstand is dus duidelijk niet alleen een kwestie van huidskleur en afkomst, maar vooral ook van socio-economische achtergrond². De werking rond taalvaardigheid richt zich dan ook op alle leerlingen met onvoldoende schoolse taalvaardigheid. Die achterstand wordt via toetsing opgespoord.

Voor de taalvaardigheidswerking is, net zoals voor de ICO-werking, een netoverschrijdende werkgroep opgestart. Daarin zetelen twee leraren van elk van de Diestse scholen evenals een aantal professionele 'externen'. De leiding is in handen van een van de betrokken schoolhoofden. In de reeks bijeenkomsten die sinds het voorjaar 1997 zijn opgezet werden de leerkrachten ingewijd in het concept 'schoolse taalvaardigheid' en in het gedachtegoed rond taakgericht onderwijs.

Taakgericht taalonderwijs gaat er vanuit dat taalvaardigheid op een efficiënte manier kan worden ontwikkeld door in de klas situaties op te zetten die de spontane taalverwervingssituatie zoveel mogelijk nabootsen. Leerlingen worden aan het werk gezet met teksten waaruit ze bepaalde informatie moeten halen met het oog op een welbe-

paalde opdracht. Leerlingen leren taal dus al doende en vaak onbewust, via het realiseren van taken. Via een modelmateriaalpakket van drie thema's worden de leerkrachten tijdens dit schooljaar gaandeweg vertrouwd gemaakt met de implicaties van zo'n aanpak in de klaspraktijk; bedoeling is meteen dat ze de principes zodanig in de vingers krijgen dat ze die ook kunnen toepassen bij hun latere keuze en gebruik van geschikt materiaal. Koppeling aan een welbepaald schoolboek wordt hoegenaamd niet beoogd.

Dat in Diest een inhoudelijke werking kan worden opgezet heeft voor een stukje te maken met de plaatselijke omstandigheden. Het percentage doelgroepleerlingen is in zijn totaliteit niet groot en voor de samenwerking tussen de verschillende inrichtende machten was de basis al gelegd via het overleg rond het drugspreventiebeleid in de stad. Voor gemeenten die de Diestse richting willen uitgaan ligt zo'n netoverschrijdend initiatief³ wellicht wat moeilijker, maar laat dit hen vooral niet tegenhouden toch de stap te zetten. De leerlingen worden er beter van, en daardoor meteen ook de leerkrachten en de school.

*Nora Bogaert i.s.m.
Jenny Van Hoey, Rik Van Attenhoven,
Guy Beckx & Valère Schodts
p/a Apollostraat 180
2600 Berchem*

NOTEN

- 1 Doelgroepleerlingen zijn leerlingen van wie (1) de grootmoeder van moederszijde niet in België is geboren en niet door geboorte de Belgische of Nederlandse nationaliteit bezit én (2) de moeder ten hoogste tot het einde van het schooljaar waarin zij 18 werd, onderwijs heeft genoten.
- 2 In verband met de aanvang van universitaire studies zijn er zonet cijfers gepubliceerd, cf. Jan Pickery over kandidatuurstudenten 1996-97.
- 3 Het behelst namelijk heel wat stappen: (1) het afsluiten van een formeel akkoord waarin een concrete werking wordt uitgestippeld, (2) het selecteren en aanzoecken van de deelnemers aan de werkgroepen, (3) het aanspreken van externe of interne professionelen voor de ondersteuning van de werking en (4) het motiveren, instrueren en aan het werk zetten en houden van de mensen uit het veld met het oog op de invoering van ingrijpende onderwijsvernieuwingen.

T U S S E N D O O R

TAAKGERICHT TAALONDERWIJS: WETEN VAN AANPAKKEN

Taakgericht onderwijs is 'in'. Het is een populair onderwerp op conferenties zoals 'Het Schoolvak Nederlands', vorig jaar verscheen het boek 'Taakgericht taalonderwijs: een onmogelijke taak?' (VON-Werkgroep NT2), en het tijdschrift 'Klasse' - altijd kort op de onderwijsbal - wijdde onlangs een uitgebreid artikel aan deze nieuwe didactiek.

Voor het taalonderwijs in de basisschool heeft de taakgerichte aanpak bijzonder veel te bieden: hij sluit immers naadloos aan op de manier waarop kinderen hun moedertaal verwerven. Wellicht daarom wordt taakgericht taalonderwijs door steeds meer taalleerders gesmaakt omwille van haar grote motiverende waarde, en door steeds meer didactici bepleit omwille van het natuurlijke en actieve leerproces waartoe het aanleiding geeft.

De VON-Werkgroep Taakgericht Taalonderwijs organiseert, in samenwerking met CBL-UIA, een studienamiddag voor lectoren in de onderwijzersopleiding. Het wordt een combinatie van theoretische achtergronden en praktijkvoorbeelden van taakgericht taalonderwijs.

DATUM:: woensdag 4 maart 1998 van 14 tot 17 uur

PLAATS: UIA, Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk

INLICHTINGEN EN INSCHRIJVINGEN: CBL-UIA, Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk,
tel. (03)820.29.60, fax (03)820.29.57

